

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_D_362

PRAVĚK

Autor: Taťjana Horáková, Mgr.

Použití: 6. ročník

Datum vypracování: 6. 10. 2012

Datum pilotáže: 24. 10. 2012

Metodika: prezentaci lze použít při seznámení s vývojovými druhy člověka a se vznikem zemědělství, pro zopakování látky probrané prezentací je možné použít otázky vytvořené na konci prezentace

Anotace: prezentace seznamuje s dělením pravěku a s vývojovými druhy člověka (klíčová slova: doba kamenná, doba bronzová, doba železná, člověk zručný, člověk vzpřímený, člověk rozumný, člověk dnešního typu, vznik zemědělství, domestikace, venuše)

Základní škola Kladno, Vašatova 1438

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Taťjana Horáková

Pravěk

Starší doba
kamenná

Mladší doba
kamenná

Dělení pravěku

- Starší pravěk
- Paleolit = starší doba kamenná
- Mezolit = střední doba kamenná
- Neolit = mladší doba kamenná
- Eneolit = pozdní doba kamenná
- **Doba bronzová**
- Mladší pravěk
- Starší doba železná = doba halštatská
- Mladší doba železná = doba laténská

Nejstarší vývojové druhy člověka

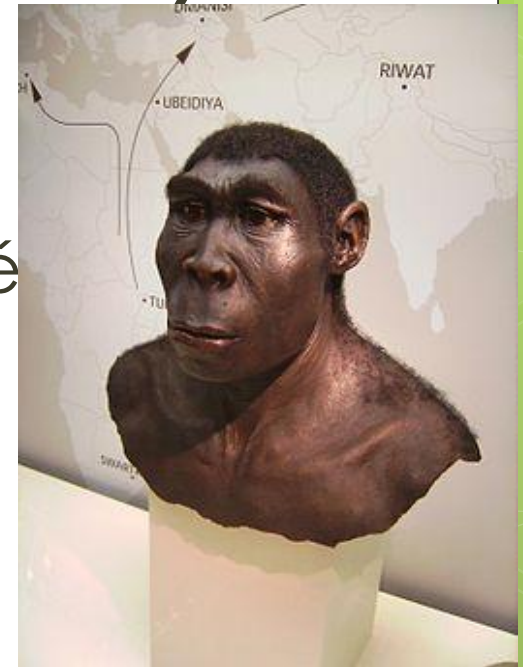
- Homo habilis = *člověk zručný*
- 2 300 000 – 1 700 000 let
- Afrika
- úštěpy, sekáče
- sběr potravy, lov drobné zvěře
- žil v tlupách pod převisy skal

obr.1: Rekonstrukce podoby
člověka zručného

Nejstarší vývojové druhy člověka

- Homo erectus = **člověk vzpřímený**
- 1 600 000 – 350 000 let
- Afrika, Evropa, Asie
- pěstitní klín, oštěpy, využití ohně
- sběr, lov větší zvěře
- jeskyně, jednoduché chaty
- tlupy

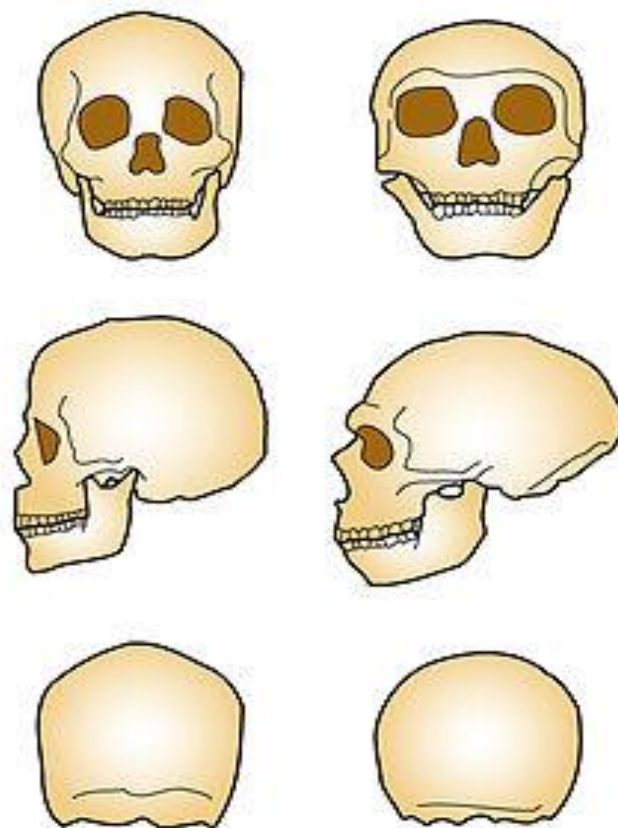
Obr. 2: Rekonstrukce podoby člověka vzpřímeného

Vývojové druhy člověka

- **Homo sapiens = člověk rozumný**
- řadíme i **neandrtálce** (zaniklá větev lidského rodu)
- 350 000 – 35 000 let
- Afrika, Evropa, Asie, Amerika
- pěstní klín, oštěpy s kamennými hroty
- sběr, lov velkých zvířat
- jeskyně, pevnější chaty
- příbuzenské vztahy - rody

Obr. 3: Hmotová rekonstrukce
vzhledu neandrtálců

Obr. 4: Srovnání lebky člověka
dnešního typu a neandertálce

Vývojové druhy člověka

- Homo sapiens sapiens = **člověk dnešního typu**
- 40 000 – až dodnes – všechny kontinenty
- luk a šípy, oštěpy, harpuny, dokonalé nástroje
- umí rozdělávat oheň
- sběr, specializovaný lov velkých zvířat
- jeskyně, zahloubené chaty
- rody - příbuzní
- pohřbívání, náboženské představy, umění – malby v jeskyních, venuše

Neolit – mladší doba kamenná

- pěstování zemědělských plodin a chov domácího zvířectva (domestikace)
- usedlý způsob života, stavba domů ze dřeva a hlíny, vznik prvních vesnic
- výroba keramických nádob
- zhotovování broušených a vrtaných kamenných nástrojů
- textilní výroba a počátky oděvní kultury

Obr. 5: Primitivní nástroj na mletí obilí.

Obr. 6: Domestikovaný skot byl využíván k produkci mléka.

1. Jak se česky nazývá **Homo habilis**?
2. Jak se latinsky nazývá **člověk vzpřímený**?
3. Co je **pazourek**? K čemu jej lidé využívali?
4. Jak se nazývá nejstarší nástroj, který lidé používali po celý pravěk?
5. K čemu lidé využívali **ohněň**?
6. Který druh člověka se dále nevyvíjel a zanikl?
7. Co byly **venuše** a k čemu zřejmě sloužily?
8. Jak se změnil způsob života pravěkých lidí v době **neolitu**?
9. Vysvětli slovo **domestikace**.

ODPOVĚDI:

1. Člověk zručný

2. Homo erectus

3. Zvláštní odrůda křemene, která se dobře štěpí. Lidé z něj vyráběli pěstní klíny, čepele, hroty šípů...

4. Pěstní klín

5. Ochrana proti zvěři, úprava pokrmů, teplo.

6. Člověk neandertálský

7. Pravěké sošky žen zobrazující ženu-matku, zřejmě sloužily k uctívání žen jako dárkyň života.

8. Změna podnebí se projevila novými rostlinnými i živočišnými druhy. Lidé začali záměrně vysévat obilí a ochočili si zvířata = **domestikace**. Potřebovali nové druhy nástrojů. Zakládali pole (vykácení stromů, vypálení porostů, zasetí zrna).

ZDROJE:

Kolektiv autorů: Dějepis 6: Pravěk a starověk – učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia, Nakladatelství Fraus, Plzeň 2007, 1. vydání

Veronika Válková: Pravěk a starověk pro základní školy, SPN Praha 2006

Str. 4, obr. 1: In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-06]. Dostupné z http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Homo_habilis.JPG

Str. 5, obr.2: In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-06]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Homo_erectus.JPG

Str. 7, obr. 3: In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-06]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Neandertal_adam_ve_kadin_modeli,_Almanya.png

Obr. 4: In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-06]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Neandertal_vs_Sapiens.jpg.

Str. 10, obr. 5: In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-06]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Molino_neolítico_de_vaivén.jpg

Obr. 6: In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-10-06]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Egyptian_Domesticated_Animals.jpg